

د ډاکټر اشرف غني سره د نیوزویک مجلې مرکه

د نیوزویک مجلې ویب سایټ د جون پر ۲۰ مه د ښاغلي اشرف غني سره مرکه کړې ده. بشپړه مرکه به د جون پر ۲۹ مه گڼه کې خپره شي. خو د مجلې ویب سایټ د مرکې د مهمو ټکو لنډیز د "درنده او یا غل حکومت" تر عنوان لاندې خپور کړی دی. مرکه بشپړه ترجمه سوېده.

ماليې پخوانی وزیر اشرف غني د اگست په انتخاباتو کې د جمهورریس حامد کرزي تر ټولو نورو سیاسي رقیبانو جدی او مخکښ کانديد دی. ښاغلی غني په امریکا کې عالی تحصیلات کړي دي او یو وخت د جهاني بانک یو عالی رتبه مامور وو. هغه په ۲۰۰۴ کې د کرزي حکومت پرېښود، ځکه د هغه په گومان د کرزي حکومت فاسد او بېکاره دی. اشرف غني وايي کرزي له ده څخه لږ تر لږه سل څله غوښتي دي چې د هغه په حکومت کې برخه واخلي، خو هر ځل یې بلنه ور رده کړې ده. د نیوزویک دوو ژورناليسټانو ران موریو او یوسفزی په کابل کې د ۶۰ کلن اشرف غني په کور کې مرکه کړې ده.

نیوزویک: حامد کرزي برحاله جمهورریس دی، او د حکومت ټول امکانات ورسره دي. بلخوا، امنیت ورځ په ورځ خرابېږي. ایا پداسې شرایطو کې خپل پیغام خلکو ته رسولای سئ؟

هو بلکل. د کرزي سیاسي ایتلاف د طالبانو څخه مخکې حاکم ایتلاف دی. هغه داسې یې اعتباره خلک راغونډ کړي دي چې وطن ته یې هیڅ خدمت ندی کړی. یوه هم تقوا او امانتداري نه ده ښودلې، او نه یې هم په حکومت کولو کې کوم بریښ کړی دی. همدا وجه ده چې هر ورځ په سلهاوو خلک ماته راځي.

ایاستاسو مطلب محمد قیسم فهیم دی چې همدا اوس کرزي خپل لمړی مرستیال نومولی دی؟

کرزي خپله د فکر او خیال خاوند ندی ځکه دا شان خلک خوښوي. هغه لیډرشپ نلري، او نه هم د مدیریت هنر او مهارت لري. کرزي یو بې پلانه سړی دی، او هرڅه چې کوي د سیاسي معاملو او ورځني گوزران لپاره یې کوي. په کابل کې خلک وايي چې کرزي له ۲۳۲ کسانو سره د وزارتونو ژمني کړي دي، ۹۴۹ تنو سره یې د ولایتونو وعدې کړي دي، او له ۱۰۰۰ نورو سره یې د وزیرانو د مرستیالانو ژمني کړي دي. د جمهورریس حامد کرزي خبري او وعدې هیڅ وزن او اعتبار نلري. هغه د انتخاباتو د گټولو لپاره د حکومت چوکۍ لپلام کړي دي. د کرزي له بده شامته افغانستان په ټوله نړۍ کې د فاسدو او چټلو حکومتونو په سر کې راځي.

ایا د هغه راتلونکي پنځه کاله به څه توپیر و نه لري؟

نه. د کومو خلکو سره چې کرزي ایتلاف کړی دی، د هغوی په شتون کې هیڅ بدلون نه سی راتلای. په ۲۰۰۴ کې، کرزي زیاتي رایې وگټلې. مگر وروسته یې د خلکو پر ارادې او رایو باندي نارې تف کړې.

ایا د کرزي بیا انتخابېدل به افغانستان په ناکامه دولت بدل کړی؟

بلې هو. د کرزي بیا انتخابېدل به مور له سولي، اقتصادي انکشاف، او ثبات څخه محروم کړي.

ایا د کرزي بیا انتخابېدل به له طالبانو سره مرسته ونه کړي؟

همدا طالبانو ته اخلاقي زور، هدف، او اپیل ورکوي. طالبان ولس ته وايي چې بېرته هغه خلک پر اقتدار راځي کوم چې دوی د ۱۹۹۰ په کلونو کې مات کړي وه. هغوی اصلاً د حکومت کولو جوگه ندی. ایا د یوه وزارت هدف او مقصد د یوه سیاستوال مرول او پرسول دي او که کار او خدمت کول دي؟

د طالبانو خطر څونه جدی دی؟

د افغانستان لپاره تر ټولو لوی خطر همدا درنده او غل حکومت دی. څرنگه او ولي طالبان یو ځل بیا را ژوندي او را ښکاره سول؟ هغو افغانانو چې د عدالت، انصاف، او اقتصادي انکشاف لپاره یې هیلې درلودې، هغوی اوس فکر کوي چې خیانت او غبن ورسره سوی دی.

تاسي همدا حکومت وروست او فاسد بولئ. تاسو به دا فساد څرنگه پاک کړئ؟

لمړی کار چې زه به یې وکړم هغه به په هرو دریو میاشتو کې د خلکو څخه د حکومتي مامورینو د کار او خدمت په باب پوښتنه کول وي. زه به یو داسې نظام جوړ کړم که چیرې د یو ولایت خلک خپل والی او یا بل مامور ناکامه وگڼي، هغه والی به برطرفه کېږي.

د اقتصادي ستونزو په اړه څه وایاست؟

زه غواړم چې لس داسې ملي پروژې عملي کړم چې د خلکو توجه ور جلبه کړي. زه غواړم چې یو میلیون نوي کارونه خلق کړم؛ یو میلیون نوي کورونه جوړ کړم؛ زه غواړم چې په راتلونکو پنځو کلونو کې ۲۰۰۰ نوي میلیونران شتمن خلک خلق کړم څو اوسنۍ ۲۵ شتمني کورنۍ د ملک هر څه انحصار نه کړي؛ او غواړم چې ۷۰۰۰۰۰۰ بې ځایه سویو افغانانو سره مرسته وکړم. د ماليې وزارت اعتراف کړی دی چې د ملي عایدو ۷۰ فیصده چې تیر کال ۸۰۰ میلیونه ډالره وو په حکومت کې د اداري فساد او اختلاس په وجه حیف و میل کېږي.

کرزی غواړي چې د طالبانو سره خبرو ته کښېښي. ایا تاسو د سولې لپاره پروگرام لرئ؟

اوس د کرزي ټول کارونه عبث او بایبزه دي. هغه غواړي چې غریبان وغولوي. افغانان نور د کرزي جدیت او مدیریت نه مني.

ایا طالبان د سولې لپاره مناسب ملگری دي؟

دا پدې اړه لری چې تاسو چا ته طالبان وایاست. مور مجبوره یو چی یوه واحده ملي ستراتیژی ولرو، نه د کرزي غوندي یوه خصوصي او شخصي ستراتیژی. کرزی یوه ورځ وایي: هو کې، زه خیری غواړم، او ملا عمر ته ضمانت ورکوي. بله ورځ همدا طالبان تروریستان او قاتلان بولي. زه خپله د مخالفانو سره خبری او روغه جوړه غواړم.

پای